

Kouvolan kaupungin lausunto Kymenlaakson vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

9028/00.04.01/2025

Tekninen lautakunta 26.02.2025 § 40

Valmistelija: kaavoitusinsinööri Olli Ruokonen, puh. 020 615 9235, olli.ruokonen@kouvola.fi

Yhteenveto

Kymenlaakson liitto on aloittanut Elinvoimainen ja sopeutuva Kymenlaakso - vaihemaakuntakaavan 2060 valmistelun. Kymenlaakson liitto on asettanut vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville ja pyytää siitä lausuntoa Kouvolan kaupungilta.

Tässä asiakohdassa esitetään Kouvolan kaupungin lausunto em. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Lausuttavana oleva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on **oheismateriaalina**.

Asian valmistelun tausta ja päätösvallan perusteet

Kouvolan kaupungin 1.1.2025 voimaan tulleen hallintosäännön 26 §:n mukaisesti tekninen lautakunta vastaa mm. alueidenkäyttölain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä lukuun ottamatta muille toimielimille säädettyjä tai määrättyjä tehtäviä.

Lausunto:

Vaihemaakuntakaavan suunnitteluala kattaa Kymenlaakson kaikki kunnat. Vaihemaakuntakaava on tarkoitus laatia vuosien 2025-28 aikana. Maakuntaliiton mukaan keskeisimmät maakuntakaavan muutostarpeet liittyvät energiamurrokseen ja elinkeinorakenteen muutospaineesiin ja -trendeihin. Huoltovarmuuteen ja kriittisen infrastruktuurin kokonaisturvallisuuteen liittyvien seikkojen huomioiminen on noussut merkittäväksi myös maankäyttöratkaisujen osalta. Edellä mainittuihin teemoihin liittyy myös merkittäviä selvitystarpeita.

Vaihemaakuntakaavassa on alustavasti tarkoitus käsitellä teemoja:

- aurinkovoima, tuulivoima, vetytalous ja muut uudet energiaratkaisut, tekninen huolto,
- siirtoverkot
- elinkeinot: teollisuus, työpaikat ja tuotanto, kiertotalous, puhdas siirtymä ja

- suurkulutuslaitokset
- liikkuminen ja logistiikka
- matkailu ja kulttuuriperintö
- tarvittavat täydennykset sini-viherrakenteeseen, ekosysteemipalvelut, luonnonmonimuotoisuuden vaaliminen

Lisäksi käsitellään läpileikkaavat teemat:

- huoltovarmuus ja turvallisuus
- ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Ennen vaihemaakuntakaavan käynnistämistä Kymenlaakson liitto tutki voimassa olevan maakuntakaavan ajantasaisuutta vuosina 2023-2024. Ajantasaisuuden arviointiin osallistettiin myös alueen kuntia. Kaavatyöhön valikoituneet teemat vastaavat hyvin ajantasaisuusarvioinnin aikana keskusteltuja näkemyksiä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen teemojen käsittely maakuntakaavatasolla on tarpeen ja Kouvolan kaupunki pitää positiivisena asiana, että Kymenlaakson liitto on käynnistänyt vaihemaakuntakaavan laatimisen.

Voimassa oleva maakuntakaava (Kymenlaakson maakuntakaava 2040) on hyväksytty vuonna 2020, jonka jälkeen on tapahtunut merkittäviä globaaleja muutoksia ja geopolittisiä kriisejä, mitkä vaikuttavat suuresti myös Kymenlaaksoon. Venäjän aloittama hyökkäyssota ja ilmastonmuutos ovat kiihdyttäneet energiamurrosta ja samaan aikaan tekoälyn nopea kehitys on vaikuttanut uuden sähköintensiivisen datakeskustoimialan syntyyn. Mm. näistä seikoista aiheutuu merkittäviä kunnallisesti ja maakunnallisesti vaikuttavia uusia maankäyttökysymyksiä, joita edellisen maakuntakaavan laatimisen aikaan viime vuosikymmenellä ei ilmastonmuutosta lukuun ottamatta ollut vielä olemassa. Aikajänne muutoksessa on ollut hyvin nopea. Maakuntakaava on pitkän aikavälin suunnitelma ja sen tavoitevuosi on 2060, joten kaavatyön yhteydessä on tarpeen tarkastella mahdollisia seuraavia Suomeen ja Kymenlaaksoon rantautuvia megatrendejä ja pyrkiä varautumaan ja valmistautumaan niihin mahdollisuuksien mukaan ennakolta. Maakuntakaavatyöltä toivotaan kuntien suuntaan ennakkoluulottomia uusia avauksia.

Elinkeinoalueiden tarkastelu on erityisen tarpeellista rakennemuutoksen myötä. Kouvolassa ajankohtaisena teemana on yritysalueiden kehittämisen kärkihanke, jossa hankkeeseen valikoituja yritysalueita kehitetään tehostetusti. Puhtaan siirtymän myötä (mm. vetytalous ja sen johdannaiset) on tarve tunnistaa soveltuvia alueita teollisuudelle, josta voi aiheutua erityisiä riskejä (T/kem-alueet). Yhtä aikaa maakuntakaavatyön kanssa Suomeen suunnitellaan vetyputkiverkostoa, jonka tuomien mahdollisuuksien hyödyntämistä on syytä tutkia maakuntakaavassa.

Huoltovarmuus ja turvallisuus korostuvat kaavatyössä läpileikkaavina teemoina. Kouvola ja Kymenlaakso ylläpitävät vahvaa sotilaallista valmiutta ja turvallisuutta usean varuskunnan voimin. Puolustusvoimien erityisyhteistyön mahdollisuudet on hyvä käsitellä maakuntakaavaa varten laadittavassa elinkeinoalue selvityksessä. Turvallisuuden ylläpidon positiivisten vaikutusten vastapainona aiheutuu siitä seudulle myös erinäisiä kasvun rajoitteita, joista konkreettisimpia ovat puolustuksen kannalta tarpeelliset suoja- tai varoalueet mm. tuulivoiman tutkavaikutuksen osalta, joihin tulee pyrkiä etsimään ratkaisuja myös maankäytön keinoin.

Puhtaan siirtymän hankkeet luovat positiivisia kasvun näkymiä elinkeinoelämän rakennemuutoksesta kärsineelle Kymenlaaksolle. Uudet hankkeet vaativat paljon pinta-alaa (aurinkovoimalat, tuulivoimalat, sähkönsiirtoverkko) ja energiaa (datakeskukset, vetytalous), mikä aiheuttaa osin ennakoimatonta maankäyttöpainetta vaikuttaen alueiden virkistyskäyttöön ja luonnontilaan. Uusien maankäyttöpaineiden myötä on siten samaan aikaan korostunut tarve huolehtia siitä, että maakuntakaavatyössä virkistyskäytön ja luonnon monimuotoisuuden kannalta oleellisia alueita turvataan, ne tunnistetaan ja niitä täydennetään tarvittaessa sekä harkitaan luontopositiivisen suunnittelukeinojen ja ekologisen kompensaation käyttämistä/soveltamista. Samassa yhteydessä on hyvä tarkastella ylimaakunnallisia ja ylikunnallisia virkistysreittiyhteyksiä ja niiden kytkeytyvyyttä kuntien omiin virkistysreitteihin ja -alueisiin.

Itäisen Suomen uutena ratayhteytenä kehitetään reittiä Lentorata-Porvoo-Kouvola, eli Itärataa. Itäradan suunnittelu on edennyt alustavaan yleissuunnitteluun ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA). Maakuntakaavoituksessa tulee tehdä tiivistä yhteistyötä Itärata-hankeyhtiön kanssa ja samalla selvittää laajemmin Itäradan maakunnalle tuomia hyötyjä ja mahdollisuuksia. Itäradan hankeyhtiö (Itärata Oy) on lisättävä maakuntakaavan osallisten luetteloon. Itärata sijaitsee kahden maakunnan (Kymenlaakso ja Uusimaa) alueella. Myös Uudenmaan liitto on käynnistänyt uuden vaihemaakuntakaavan laadinnan, jonka yhtenä alustavana teemana on liikkumisen osalta logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne. Kouvolan kaupunki edellyttää ylimaakunnallisten infrahankkeiden osalta sujuvaa yhteistyötä ja yhteensovittamista samaan aikaan vireillä olevien maakuntakaavaprosessien välillä.

Kouvolan yleiskaavoituksessa ajankohtaisena on Kouvolan keskeisten alueiden yleiskaavan 2050 laatiminen. Ko. yleiskaava ei ole vielä vireillä, mutta se on osana vuoden 2025 kaavoitusohjelmaa. Yleiskaavatyön perustaksi Kouvolassa ollaan päivittämässä maankäytön rakennemallia, jolla vastataan kaupungin strategiaan tavoitteisiin ja sillä luodaan tulevaisuuskuvaa vuoteen 2050 asti. Maankäytön rakennemalli kattaa kaikki maankäytön osat koko kaupungin alueella. Kaupungin ja maakuntaliiton laajojen

kaavaprosessien yhtäaikainen laadinta edellyttää saumatonta vuoropuhelua suunnittelun aikana em. tahojen välillä. Laajoja kuntakohtaisia selvityksiä on mahdollista hyödyntää tarvittaessa myös maakuntakaavatyössä.

Kouvolan kaupunki on mukana maakunnallisesti arvokkaiden rakennetun ympäristökulttuurikohteiden inventointityössä ja arvottamisessa.

Maakuntakaavoitusprosessin aikana toivotaan vahvaa sidosryhmien sekä kuntalaisten osallistamista. Vuoropuhelua maakunnan kuntien välillä tulee tehdä kattavasti ja säännöllisesti suunnittelun aikana.

Yhteenvetona todetaan, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty tilannekuva, tavoitteet ja tunnistetut selvitystarpeet antavat hyvät edellytykset vaihemaakuntakaavatyön aloittamiselle.

Lisätietoja: johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen, jani.arponen(at)kouvola.fi, puh. 020 615 6452, kaupunginarkkitehti Anne Kangasniemi-Kuikka, puh. 020 615 9138, anne.kangasniemi-kuikka(at)kouvola.fi ja kaavoitusinsinööri Olli Ruokonen, olli.ruokonen@kouvola.fi, puh. 020 615 9235

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää antaa Kymenlaakson liitolle edellä esittelytekstissä esitetyn lausunnon Elinvoimainen ja sopeutuva Kymenlaakso - vaihemaakuntakaavan 2060 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Tekninen lautakunta päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa ja se on nähtävillä yleisessä tietoverkossa 27.2.2025 lukien.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tekninen lautakunta myönsi johtava yleiskaavoittaja Jani Arposelle läsnäolo- ja puheoikeuden. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.
